

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om grunderna för utvecklande av den statliga lokalförvaltningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att lagen om grunderna för utvecklande av den statliga lokalförvaltningen ändras. Lagen föreslås bli ändrad närmast så att samarbete som form för organiseringen av lokalförvaltningens verksamhet stödjas. Lagen föreslås också bli änd-

rad så, att befogenheten att besluta om häradssämbetenas servicebyråer överförs från länsstyrelserna till inrikesministeriet.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

I lagen om grunderna för utvecklande av den statliga lokalförvaltningen (126/1992) föreskrivs om häradsförvaltningen och dess organisation. I bestämmelserna i 3 och 4 § utgår man från principen att häradsämbetena är rätt likadana och att de olika ansvarsområdena har egna enheter i varje härad. Enligt vad som emellertid föreskrivs om samarbete i 5 § kan det bestämmas att en enhet vid ett häradsämbete eller ett fristående ämbetsverk skall handha uppgifter också inom ett annat häradsområde eller att ämbetsverk skall samarbeta.

Enligt 2 § är målet med lagen att förbättra de erbjudna tjänsternas kvalitet och medborgarnas rättssäkerhet, att trygga tjänsternas tillgänglighet för alla på lika villkor och i tillräcklig mån i olika delar av landet samt att skapa förutsättningar för koncentration av de olika funktionerna, överföring av beslutanderätt till lokal nivå och produktion av tjänster på ett ekonomiskt sätt.

Efter det lagen stiftades har de funktionella och ekonomiska förutsättningarna för verksamhet ändrats rätt mycket inom den statliga lokalförvaltningen och häradsförvaltningen. De allt strängare ekonomiska ramarna och de allt högre kraven på kvalitet i funktionerna gör att verksamheten i många små enheter är ytterst svår. Inom polisväsendet, åklagarväsendet och utsökningen har man i allt större utsträckning blivit tvungen att ty sig till samarbete mellan enheterna eftersom det inte alltid har varit möjligt att slå ihop enheter.

Det har aldrig funnits alla avdelningar i alla häradsämbeten, utan vissa häradsämbeten har skött uppgifter även i andra härader. Samarbete är vanligt inom de flesta häradsämbeten.

För uppnåendet av nästan alla lagens syften förutsätts ett allt större och mer omfattande samarbete eller större enheter. För polisväsendets del är skäl att utfärda bestämmelser om samarbetsskyldigheten och slå ihop enheter.

I statsrådets redogörelse för central-, regional- och lokalförvaltningens funktion och ut-

vecklingsbehov har man bl.a. dragit upp följande linjer för utvecklandet av häradsförvaltningen:

- tillgången på tjänster tryggas och kvaliteten förbättras genom att ledningen och resursanvändningen effektivteras samt produktiviteten ökas genom att man utnyttjar informations- och kommunikationstekniken samt utvidgar samarbetet,

- häradsämbetenas nuvarande behörighetsområden utvecklar sin organisation på det sätt som bäst tryggar tillgången och kvaliteten på behörighetsområdets service.

De lagar som reglerar förvaltningsarrangemangen för häradsämbetenas ansvarsområden föreslås bli ändrade så att enheter kan slås samman och samarbetsarrangemangen utvidgas för att trygga tillgången och kvaliteten på service samt verksamhetens effektivitet. För att lagen om grunderna för utvecklande av den statliga lokalförvaltningen skall överensstämma med lagstiftningen gällande ansvarsområdenas förvaltning, föreslås att 3 § 1 mom. och 4 § 2 mom. ändras så att samarbete klart är ett alternativ för organiseringen så som det är enligt 5 §.

I förvaltningsredogörelsen har man dragit upp linjer om att beslutsfattandet i fråga om lokalförvaltningens verksamhetsställen överförs till ministerierna. I propositionen föreslås att lagen om grunderna för utvecklande av den statliga lokalförvaltningen ändras så att befogenheten att besluta om häradsämbetenas servicebyråer överförs från länsstyrelserna till inrikesministeriet.

Det föreslås att hänvisningen i 2 § 2 mom. ändras i enlighet med den gällande grundlagen.

Det föreslås att 3 § 1 mom. ändras så att man i lagtexten förtydligar möjligheten att organisera funktionerna i samarbete med ett annat härad. Denna möjlighet finns redan med stöd av 5 §.

Lydelsen i 4 § 2 mom. föreslås bli ändrad så att alla enheter kan finnas i varje härad. Eftersom servicen i ett härad enligt 5 § även kan ordnas i en enhet vid ett annat härad har bestämmelserna inte varit fullständigt överensstämmande. I ordalydelsen i paragrafen utgår man inte längre från att alla avdelning-

ar finns vid varje häradsämbete.

Det föreslås att 4 § 3 mom. ändras så att befogenheterna att besluta om antalet häradenas servicebyråer och placeringen av dem överförs från länsstyrelserna till inrikesministeriet. Målet är att behålla närservice när distriktsstorleken ökar.

2. Propositionens konsekvenser

Propositionens organisatoriska verkningar skulle framkomma av sammanslagningen av enheter och av de bestämmelser om samarbetskyldighet som utfärdas. Polisens, utsköningens och åklagarämbetets samarbetsområden skulle växa från det nuvarande och samarbetet skulle även fördjupas inom många områden.

Propositionen möjliggör att verksamheten effektivteras och tryggar på sådant sätt tillgången och kvaliteten på servicen.

Propositionen har inga direkta ekonomiska konsekvenser.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid inrikesministeriet.

Inrikesministeriet har fått utlåtanden om propositionen av justitieministeriet, finansministeriet, riksåklagarämbetet, länsstyrelserna med undantag av länsstyrelsen på Åland, häradsämbetena i Kyroland, Lovisa, Torneådal, Salo, Suomussalmi och Övre Savolax, häradenas fristående ämbetsverk i Villmanstrand och Vasa, PUSH ry (Poliisi-, ulosotto-, syyttäjä- ja maistraattilakimiesten edunvalvontajärjestö), Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf, Palkansaajajärjestö PARDIA rf, Suomen

Nimismiesyhdistys ry och Svenska Finlands folkting.

Ministerierna och riksåklagarämbetet motsätter sig inte propositionen. Länsstyrelserna anser att det är onödigt att överföra behörigheten beträffande servicebyråerna till inrikesministeriet, men motsätter sig inte propositionen i övrigt. Häradsämbetena förhåller sig tämligen neutrala till propositionen, men anser att det i praktiken innebär att kärnan i häradssystemet försvinner. Häradenas fristående ämbetsverk har i regel inte haft någonting att anmärka på propositionen.

Av organisationerna förhåller sig PUSH ry och Suomen Nimismiesyhdistys ry kritiskt till propositionen och anser att den strider mot riksdagens ståndpunkter om häradssystemet. Organisationerna anser i allmänhet att förändringar skall genomföras med beaktande av en god personalpolitik. Svenska Finlands folkting anser det vara särskilt viktigt att den svenskspråkiga servicen tryggas.

4. Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till de propositioner som gäller reformering av polis-, åklagar- och utskökningsorganisationen. Propositionerna är samtidigt under behandling i riksdagen, men de kan också genomföras som separata reformer.

5. Ikraftträdande

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av lagen om grunderna för utvecklande av den statliga lokalförvaltningen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 14 februari 1992 om grunderna för utvecklande av den statliga lokalförvaltningen (126/1992) 2 § 2 mom., 3 § 1 mom. samt 4 § 2 och 3 mom. som följer:

2 §

När tjänsterna och medborgarnas rättssäkerhet förbättras skall iakttas 17 § i grundlagen och vad som behövs för att tjänsterna och rättssäkerheten för samiskspråkiga skall kunna ordnas rättvist.

3 §

Länen indelas i härad med iakttagande av kommungränserna. Om indelningen beslutar statsrådet. Inrikesministeriet skall av länsstyrelserna begära förslag om indelningen. Länsstyrelserna skall höra respektive kommuner innan förslaget görs.

4 §

I ett häradsämbete kan det finnas funktioner för polis, åklagare och utsökning samt andra behövliga enheter. Ett härads fristående ämbetsverk sköter motsvarande uppgiftsområden.

Vid häradsämbetena kan finnas servicebyråer för tryggnad av tillgången till service. Inrikesministeriet beslutar om antalet servicebyråer och placeringsorter efter att ha hört respektive kommuner.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 8 juni 2006

Republikens President

TARJA HALONEN

Inrikesminister *Kari Rajamäki*

Bilaga
Parallelltexter

Lag

om ändring av lagen om grunderna för utvecklande av den statliga lokalförvaltningen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 14 februari 1992 om grunderna för utvecklande av den statliga lokalförvaltningen (126/1992) 2 § 2 mom., 3 § 1 mom. samt 4 § 2 och 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

2 §

När tjänsterna och medborgarnas rättssäkerhet förbättras skall iakttagas 14 § regeringsformen och vad som behövs för att tjänsterna och rättssäkerheten för samiskspråkiga skall kunna ordnas rättvist.

3 §

Den statliga lokalförvaltningen ordnas häradsvis. Länen indelas i härad med iakttagande av kommungränserna. Om indelningen beslutar statsrådet. Inrikesministeriet skall av länsstyrelserna begära förslag om indelningen. Länsstyrelserna skall höra respektive kommuner innan förslaget görs.

4 §

I ett häradsämbete finns polis-, åklagar- och utsköningsenheter samt andra behövliga enheter som skall utöva en så självständig beslutanderätt i funktionellt hänseende som möjligt. Ett härads fristående ämbetsverk sköter motsvarande uppgiftsområden.

Vid ämbetsverken kan finnas servicebyråer för tryggnad av tillgången till service. Länsstyrelsen beslutar om antalet servicebyråer och placeringsorter efter att ha hört respektive kommuner.

Föreslagen lydelse

2 §

När tjänsterna och medborgarnas rättssäkerhet förbättras skall iakttagas *17 § i grundlagen* och vad som behövs för att tjänsterna och rättssäkerheten för samiskspråkiga skall kunna ordnas rättvist.

3 §

Länen indelas i härad med iakttagande av kommungränserna. Om indelningen beslutar statsrådet. Inrikesministeriet skall av länsstyrelserna begära förslag om indelningen. Länsstyrelserna skall höra respektive kommuner innan förslaget görs.

4 §

I ett häradsämbete *kan det finnas funktioner för polis, åklagare och utsköning* samt andra behövliga enheter. Ett härads fristående ämbetsverk sköter motsvarande uppgiftsområden.

Vid *häradsämbetena* kan finnas servicebyråer för tryggnad av tillgången till service. *Inrikesministeriet* beslutar om antalet servicebyråer och placeringsorter efter att ha hört respektive kommuner.

Denna lag träder ikraft den 20 .